

Οι ταβλαδόροι

Ο Γιώργος είναι ένας μυστήριος τύπος. Από εμφάνιση δεν έχει τίποτα ιδιαίτερα χτυπητό, για να πεις πως είναι ψηλός, είναι όμορφος, είναι τέτοιος ή αλλιώς. Είναι θαρρείς λίγο από όλα. Λίγο ψηλός, λίγο στεγνός, ούτε ξανθός ούτε μελαχρινός, με φωνή χωρίς ιδιαίτερο χρώμα. Μιλάει σιγά και περπατάει αργόσυρτα. Σαν να βαριέται που γεννήθηκε, όπως λένε οι δικοί του. Είναι όμως ένας γκρινιάρης, θεός να φυλάει. Όλη την ώρα στην κουβέντα του, αν δεν τον κόψεις, δεν ακούς τίποτα άλλο. Γιατί αυτό, γιατί εκείνο, γιατί έτσι και όχι αλλιώς. Το καλό είναι, ότι η γκρινία του δεν ανάβει καβγάδες. Είναι και αυτή όπως όλα του, μονότονη και ξεψυχισμένη. Μόνο όταν γκρινιάζει για τα καμώματα, όπως λέει, της νεολαίας ξεπερνάει τον εαυτό του. Ξεχνάει, θαρρείς, τους χαμηλούς τόνους και γίνεται άλλος άνθρωπος. Η φωνή του δυναμώνει, χειρονομεί, φωνάζει, οργίζεται. Δεν ξέρει και δεν καταλαβαίνει τίποτε για τα νιάτα. Λες και γεννήθηκε σήμερα, μια κι έξω εξηντάρης. Όλα του φαίνονται στραβά κι ανάποδα, όλα του φταίνε και τον πειράζουν. Τον ενοχλεί που οι νέοι τρέχουν με τις μηχανές, που φωνάζουν στα γήπεδα, που φιλιούνται στο δρόμο μέρα μεσημέρι, που ερωτεύονται νωρίς, που χαίρονται τη ζωή. Πού να βρεις άκρη με το Γιώργο.

Το πώς ταίριαξε τώρα ο Βασίλης και κάνει καθημερινά παρέα με το Γιώργο, παίζοντας τάβλι και κουβεντιάζοντας ώρες ολόκληρες, είναι να απορείς. Η παρέα τους ξεκίνησε ένα πρωί, όταν, νεόφερτος ο Βασίλης στο καφενείο της γωνίας, πήρε το μέρος του Γιώργου σε έναν ψιλοκαβγά πάνω στο τάβλι. Ο Βασίλης είναι άλλο πράμα άνθρωπος. Παρά την ηλικία του είναι όλος ζωντανία. Στην παρέα, στο γλέντι, στο τραγούδι, στο χορό, παντού είναι μέσα. Συνταξιούχος εξηντάρης κι αυτός δε δείχνει ούτε σαράντα. Είναι ψηλός, ζωντανός, όμορφος, ευχάριστος στην παρέα του και πολυάσχολος.

Όταν ο Βασίλης βγήκε στη σύνταξη, είχε ένα μεράκι. Να σκοτώνει κάθε μέρα λίγη ώρα στο καφενείο παίζοντας τον καφέ του στο τάβλι. Το χαίρονταν το καφενείο από τα φοιτητικά του χρόνια. Η ατμόσφαιρα, η παρέα, το καλαμπούρι, τα πειράγματα στο τάβλι και στο χαρτί ήταν βάλαμο στις καθημερινές σκοτούρες. Δάσκαλος όμως μια ζωή, και πολυάσχολος όπως ήταν, με τα συνδικαλιστικά και τα πολιτικά, δεν του 'μενε καιρός για καφενείο. Το απολάμβανε πολύ σπάνια και του έμεινε το μεράκι. Τώρα, με το

που βγήκε στη σύνταξη επισήμανε το καφενείο της γωνίας. Όμορφο περιβάλλον και το μισογέμιζαν κάθε πρωί άνθρωποι της ηλικίας του. Ήταν και κοντά στο σπίτι του, ό,τι έπρεπε.

Τη δεύτερη ή την τρίτη φορά που μπήκε μέσα για καφέ, πέντε-έξι σκυμμένοι πάνω σε ένα τραπέζι μιλούσαν δυνατά και σχολίαζαν το παίξιμο κάθε ζαριάς, στολίζοντας τους παίχτες με τα σχετικά επίθετα. Ατζαμής ο ένας, τεχνίτης ο άλλος. Γιατί έτσι ο ένας, γιατί αλλιώς ο άλλος και πάει λέγοντας. Ζύγωσε ο Βασίλης να ζήσει λίγο την ατμόσφαιρα και χωρίς να το καταλάβει μπήκε στην παρέα τους. Σε μια ζαριά σε ένα τέσσερα-τρία, έγινε χαμός. Όλοι διαφωνούσαν με το παίξιμο του Γιώργου φωνάζοντας και χειρονομώντας. Ο καθένας υποστήριζε τουλάχιστο δυο καλύτερα παιχνίματα, εκτός από το παίξιμο του Γιώργου. Μόνο ο Βασίλης συμφώνησε με το Γιώργο και αυτό ήταν η αρχή. Ταίριαξαν και στα κομματικά, και χωρίς να το καταλάβουν έγιναν ένα. Ο αργοκίνητος και ουδέτερος Γιώργος με το ζωντανό και αεράτο Βασίλη. Ο γκρινιάρης με τον καλόβολο.

Για μήνες τώρα, κάθε πρωί στις έντεκα, χωρίς να κλείνουν ραντεβού, πηγαίνουν και οι δυο στο καφενείο της γωνίας, για να βρεθούν, να παίξουν τάβλι και να τα πουν. Να συμφωνήσουν μόνο στα κομματικά και να διαφωνήσουν σε όλα τα άλλα. Ακόμα και στο τάβλι. Εκεί συμφώνησαν μόνο την πρώτη φορά, σε κείνο το τέσσερα-τρία. Μάστορας όμως ο Βασίλης από το δασκαλίκι στη συζήτηση, μπορεί και κουμαντάρει τις διαφωνίες, ακόμα κι όταν συζητούν θέματα που ερεθίζουν το Γιώργο, ακόμα κι όταν γυρνά η κουβέντα στα «καμώματα» της νεολαίας. Βλέπει το Γιώργο σαν έναν κακομαθημένο μαθητή και πασχίζει να του βάλει μυαλό, να του αλλάξει ιδέες. Δε νοιάζεται που έχει να κάνει με ένα αγύριστο εξηντάχρονο κεφάλι, που δεν κάνει βήμα πίσω. Πιστεύει ότι θα τον στρώσει, όπως έστρωνε τους μαθητές του. Σήμερα το μεσημέρι μετά από ένα ήρεμο παιχνίδι, που έτυχε να μην έχει θεατές, πιάστηκαν στην κουβέντα για τα κομματικά τους και συζήτησαν γι' αυτά όπως πάντα χωρίς διαφωνίες. Ήταν στο πόδι για το σπίτι, όταν έφερε ο καφετζής την απογευματινή εφημερίδα. Την πήρε ο Γιώργος να ρίξει μια ματιά πριν φύγουν και το μάτι του έπεσε, σαν να είχε μαγνήτη, πάνω στο θέμα που τον ερεθίζει. «Δυο νέοι πιάστηκαν...».

Αυτό ήταν. Έγινε με μιας μπαρούτι. Ξανάρχισε ο Γιώργος το καθημερινό βιολί του. Το μακρόσυρτο κατηγορητήριο για τους νέους. Που κάθονται με τις ώρες στις καφετέριες, που ξενυχτάνε στα μπαρ, που δε νοιάζονται για τίποτα. Που έχουν τους γονείς τους, να τους φροντίζουν και να νοιάζονται γι' αυτούς. Καλοί οι μεγάλοι, στραβοί κι ανάποδοι οι νέοι. Όλοι οι νέοι.

Πόσες και πόσες φορές δεν του είπε ο Βασίλης για τους νέους που ξημεροβραδιάζονται διαβάζοντας, που πασχίζουν μια ζωή να πάρουν ένα χαρτί. Πόσες φορές δεν του είπε ότι δε φταίνε οι πτυχιούχοι για την ανεργία τους.

Πόσες φορές δεν του είπε για το κέφι και την όρεξη των νέων καθηγητών που γνώρισε στη δουλειά του, για την αδιαφορία και τον ωχαδερφισμό που συναντούσε πιο πολύ στους παλιούς παρά στους νέους. Κι όλο έφερνε στην κουβέντα περιστατικά από τη ζωή του στο σχολείο, μιλώντας για καθηγητές και μαθητές που γνώρισε. Και τι δεν του έχει πει στους μήνες που γνωρίζονται. Του είπε ακόμη για τους μαθητές που συμπληρώνουν δυο οχτάωρα την ημέρα, με σχολείο, διάβασμα, φροντιστήριο, ξένες γλώσσες και άλλα. Του είπε για βαρυστημένους μεγάλους που βγάζουν το μεροκάματό τους χουζουρεύοντας πίσω από ένα γραφείο ή βολτάρουν στα μαγαζιά για ψώνια εισπράττοντας υπερωρίες. Του είπε και για τους παλιούς καθηγητές που σηκώνουν τον τόπο για μια ώρα παραπάνω ή παρακάτω, που διαμαρτύρονται ατέλειωτα για να μετακινηθούν λίγα μέτρα πιο κοντά στο σπίτι τους. Μα ο Γιώργος πού να αλλάξει γνώμη. Φοράει θαρρείς μικροσκόπιο στα μάτια και εστιάζει τους φακούς στις λεπτομέρειες που τον βολεύουν. Το ότι χάνει από τα μάτια του όλη την άλλη εικόνα δεν τον νοιάζει. Βλέπει σαν να πούμε το αγκάθι στην τριανταφυλλιά, αλλά χάνει το ρόδο.

Σήμερα θυμήθηκε ο Βασίλης την ιστορία με τους δεκαπέντε νέους καθηγητές, που φόρεσαν γυαλιά στον προϊστάμενό τους, ανατρέποντας τη λογική των νόμων και την πρακτική των παλιότερων καθηγητών, που όλα τα μετρούν με το ζύγι. Θυμήθηκε τους καθηγητές που μέτρησαν με ανθρωπιά, κι ας μην τη χωρούσαν τα καλούπια των νόμων. Ήταν αρχές του Σεπτεμβρίου. Τότε, που γίνονται οι τοποθετήσεις των νέων καθηγητών στις κενές θέσεις με τη γνωστή άτεγκτη διαδικασία. Με τη διαδικασία, που όλα μετριούνται με τον πόντο και οι καθηγητές μπαίνουν στη σειρά «μαθηματικώς διατεταγμένοι». Που δεν μπορεί κανένας να αλλάξει τη σειρά, που δεν τοποθετείται ο δεύτερος, αν δεν τοποθετηθεί ο πρώτος, που, αν κάποιος δεν παρουσιαστεί στην ώρα του, χάνει τη σειρά του και πάει στο τέλος. Που τελικά το συναίσθημα δε μετριέται και δε χωράει πουθενά.

Έτσι και κίνη την ημέρα είχε κανονιστεί, δεκαπέντε νέα παιδιά να τοποθετηθούν σε ισάριθμες κενές θέσεις, από την πιο κοντινή ως την πιο απόμακρη της περιοχής. Παρουσιάστηκαν όλοι, εκτός από μια μικρομάνα καθηγήτρια που κήδεψε τον πατέρα της την προηγούμενη και δεν μπορούσε. Αντί γι' αυτήν ήρθε ο άντρας της με τα δυο μικρά του και παρακάλεσε να θεωρήσουν τη γυναίκα του παρούσα. Παρακάλεσε να της δώσουν τη θέση που δικαιούνταν. Ήταν, βλέπεις, πρώτη στη σειρά και δικαιούνταν τη μοναδική θέση στην πόλη που έμενε με την οικογένειά της. Ο νόμος των μεγάλων όμως ήταν σαφής. Δεν παρουσιάστηκε στην ώρα της, θα πήγαινε στο τέλος της σειράς και θα έπαιρνε τη θέση που θα περίσσευε μετά την τοποθέτηση των άλλων. Ενενήντα χιλιόμετρα μακριά από το σπίτι, τα παιδιά, τον άντρα. Το ξεσπίτωμα και η διάλυση της οικογένειας ή το καθημερινό βάσανο του

πήγαινε-έλα, από τη νύχτα ως αργά το βράδυ, ήταν αναπόφευκτα. Ήταν να κλαις για την ατυχία της μικρομάνας, που δεν έζησε ο πατέρας της κανα-δυό μέρες ακόμα, που δεν μπορούσε κανείς να την βοηθήσει. Δεν είχε βλέπεις συναίσθημα ο νόμος, ούτε έδινε πόντους στην ατυχία.

Και κει που ο προϊστάμενος δήλωνε, με λύπη είναι αλήθεια, ότι δεν μπορεί να κάνει τίποτε, «του φόρεσαν γυαλιά» οι νέοι καθηγητές. Με ομόφωνη απόφασή τους εξαίρεσαν από τις προτιμήσεις τους τη θέση που δικαιούνταν η μάνα συνάδερφός τους, και μοιράστηκαν τις υπόλοιπες. Το ότι με αυτήν την εξαίρεση ο καθένας θα επιβαρυνόταν μέχρι και είκοσι χιλιόμετρα παραπάνω στις καθημερινές του μετακινήσεις ή το ότι μερικοί θα ήταν αναγκασμένοι να εγκατασταθούν μόνιμα σε ακραίες θέσεις της περιοχής, δεν είχε γι' αυτούς σημασία. Μέτρησαν όλοι τους με την καρδιά, και όχι, όπως οι μεγάλοι, με τον πόντο ή το χιλιόμετρο.

Μα ο Γιώργος πού να αλλάξει γνώμη. Αυτός έψαχνε με τους φακούς του να βρει αγκάθια και δεν έβλεπε τον κόσμο που κάποιες φορές γέμιζε τριαντάφυλλα. Αυτά είναι περιπτώσεις, είτε αμήχανα, ενώ ένα αδιόρατο χαμόγελο έσκαγε στα χείλη του Βασίλη, και έκλεισαν για μια φορά ακόμα την κουβέντα τους χωρίς να συμφωνήσουν. Για να ξαναπιαστούν την άλλη μέρα πάλι, ξεκινώντας με το χαμόγελο του Βασίλη και την ελπίδα του πως κάποτε ο Γιώργος θα αλλάξει.

Νίκος Λ. Πασχαλούδης
Σέρρες 4/7/96

Δημοσίευση:

α) *Καθημερινός Παρατηρητής*, Εφ. Σερρών, 27/9/96

β) *ΣΙΡΙΣ*, Περιοδική έκδοση του Συνδέσμου Φιλολόγων Ν. Σερρών,
τ. 6^{ος}, 1997-2002, σ. 211.